

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

w sprawie z wniosku mał. K. S. reprezentowanego
przez przedstawiciela ustawowego matkę K. S.
przy uczestnictwie D. W., J. W., R. S., M. S., K. S., T. W. i A. D.
o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 stycznia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w L.
z dnia 13 sierpnia 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo

i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie, zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym, bowiem, razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest, przecież, jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Pełnomocnik wnioskodawcy K. S., reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego K. S., w skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 13 sierpnia 2020 r. wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Takie skonstruowanie wniosku jest w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego niedopuszczalne. Przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone w przepisach art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wykluczają się, gdyż skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, nie publ.).

Niezależnie od nieprawidłowego skonstruowania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy również wskazać, że w celu spełnienia przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie wystarczy zawrzeć w jej treści stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, lecz należy wykazać, że zaskarżony wyrok został wydany z oczywistym naruszeniem prawa oraz, że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w sądzie drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy. W tym celu należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156). Takiej wadliwości zaskarżonego orzeczenia pełnomocnik wnioskodawcy jednak nie wykazał.

Sformułowane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne dotyczyło natomiast tego, „czy w świetle dyspozycji przepisów art. 1015 § 1 i 2 k.c. i art. 583 k.p.c. zasadne jest wydanie zezwolenia na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka na rzecz jednego z rodziców dziecka bez wiedzy, zawiadomienia i bez wysłuchania drugiego z rodziców dziecka oraz czy rozpoznanie sprawy tylko z udziałem obu rodziców jest z punktu widzenia procesowego prawidłowe, a także czy brak zawiadomienia i wiedzy drugiego z rodziców o w/w postępowaniu i tytule powołania dziecka do spadku skutkować może ponownym złożeniem przez tego rodzica oświadczenia w imieniu małoletniego o odrzuceniu spadku?”.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie SN z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, IC BSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Przedstawienie istotnego zagadnienia prawnego wymaga precyzyjnego sformułowania poprzez wskazanie przepisu prawa materialnego lub procesowego, z którym jest związane, i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11).

Odnosząc się do przedstawionej przez skarżącego kwestii, Sąd Najwyższy stwierdził, że nie nasuwa wątpliwości, iż postępowanie, o jakim mowa w art. 101 § 3 k.r.o., ma wpływ na bieg terminu do złożenia oświadczenia spadkowego przez małoletniego spadkobiercę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jeżeli postanowienie sądu opiekuńczego uprawomocni się przed upływem tego

terminu, możliwe jest jego dochowanie, a przedstawiciel ustawowy powinien złożyć stosowne oświadczenie przed notariuszem albo wniosek do sądu spadku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2012 r., V CSK 18/12, nie publ.). W takim wypadku przedstawiciel ustawowy małoletniego ma możliwość złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku w terminie określonym w art. 1015 § 1 k.c. Oceny tej nie zmienia udział tylko jednego z rodziców - przedstawicieli ustawowych - w uregulowanym w art. 101 § 3 k.r.o. postępowaniu o udzielenie przez sąd opiekuńczy zgody na przyjęcie albo odrzucenie spadku przez małoletniego. Termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku nie może rozpocząć biegu oddzielnie dla każdego z przedstawicieli ustawowych małoletniego, skoro termin ten biegnie nie w odniesieniu do nich, lecz małoletniego, którego reprezentują.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

ke